

Kenniswerkplaats Tienplus

*Expertmeeting
mannenemancipatie*

12 mei 2011

Op 12 mei 2011 kwam, op uitnodiging van DMO, een groep van ongeveer 25 mensen samen in het stadhuis om vanuit hun expertise te praten over mannenemancipatie en het versterken van vaderschap in de stad Amsterdam. Voor Andrée van Es, die als wethouder onder andere de portefeuilles Participatie, Diversiteit, Integratie en Inburgering beheert, was dit de ideale manier om kennis te maken met sleutelfiguren die zowel vanuit zelforganisaties als het reguliere welzijnswerk werken aan projecten rond mannenemancipatie en/of vaderschap.

Kenniswerkplaats Tienplus

De bijeenkomst werd ingeleid door Nathalie Sichtman, beleidsadviseur afdeling Burgerschap en Diversiteit van DMO. Zij opende met een welkomstwoord en gaf vervolgens aan uit welke onderdelen de bijeenkomst zou bestaan. Na deze inleiding was het woord aan Trees Pels, hoogleraar 'Opvoeden in de multi-etnische stad', senior onderzoeker bij het Verwey-Jonker Instituut en projectleider van de Kenniswerkplaats Tienplus. Zij gaf

eerst een korte uitleg over deze Kenniswerkplaats. Ze vertelde dat de kernvraag binnen deze samenwerking is: 'Hoe brengen we de behoeftes van de ouders samen met het aanbod?' Een belangrijk aandachtspunt is de verbinding tussen eigen initiatieven met het professionele veld. Verder vertelde zij kort over het project 'Vaderschap versterken' van de Kenniswerkplaats, waarin een inventarisatie plaatsvindt van de bestaande initiatieven voor vaders en bovendien sleutelfiguren en vaders worden geïnterviewd.

Vaderrol versterken

Wethouder Andrée van Es nam daarna het woord om te benadrukken dat het onderwerp 'mannenemancipatie' haar erg aanspreekt. Ze gaf aan graag te willen weten wat er gaande is op het gebied van initiatieven omtrent mannen en vaders. Ze vindt het belangrijk om de vaderrol te versterken, omdat zij vaders vaak ziet ontbreken in het gezin. Vaders die er helemaal niet zijn of vaders die weinig invulling geven aan hun rol als vader. Ze is verrast dat er zoveel initiatieven zijn, maar geeft tegelijkertijd aan dat men wel moet oppassen: het kan zijn dat er juist iets 'groters' nodig is, waarin de initiatieven die er al zijn en de kennis die er is met elkaar verbonden kunnen worden. Nathalie Sichtman voegt nog toe dat de gemeente niet zomaar subsidies wil verstrekken maar eerst goed wil weten wat er speelt op het gebied

van mannen en vaderschap in de stad, om vervolgens vanuit een gedegen beleidsvisie met het thema aan de slag te kunnen gaan.

Behoeftte aan informatie

Na deze introducties kregen de aanwezigen de gelegenheid zich voor te stellen en te vertellen over de initiatieven waarbij zij betrokken zijn. Hierbij kwamen een aantal interessante punten naar voren. Verschillende sleutelfiguren benadrukken dat er zeker een apart aanbod voor mannen nodig is. Onder andere Doortje Schroevers van Impuls meent dat mannen daar zelf ook blij mee zijn, omdat ze zo het gevoel hebben serieus genomen te worden. Er is ook een zeer grote behoefte aan ondersteuning specifiek voor vaders. Zo wijzen Shakur Halane en Abdellah Mehrnaz van Trias Pedagogica erop dat afwezigheid van de vader kan leiden tot een (cognitieve) achterstand bij de kinderen.

Ook Clay Toppenberg van Profor en Ahmed El Aslouni van OKC Nieuw-West wijzen er expliciet op dat vaders betrokken moeten worden bij de opvoeding. Richard Knel (Van Vaders tot Vaders) voegt toe dat er onder vaders een grote behoefte is aan informatie. Perihan Utlu van stichting Vizyon geeft aan dat er inderdaad veel aanbod is voor mannen en vaders, maar dat het nu tijd is voor wetenschappelijk onderzoek naar wat deze projecten opleveren. Waldy Neijhost van

onder andere Vitamine V stelt, evenals Urmy Macnack, dat de continuïteit van projecten vaak ontbreekt doordat er geen geld beschikbaar is. Wat in de voorstelronde ook duidelijk naar voren komt is dat er betere samenwerking nodig is tussen de verschillende ‘spelers’ in het veld. Mustafa Baba van Mexit geeft aan dat het veld en de beleidsmakers samen stappen moet zetten. Men is beducht voor een zogenaamde ‘projectencarrousel’. Een ander aandachtspunt is dat projecten aan hun eigen succes ten onder kunnen gaan. Dat dreigde bijvoorbeeld bij Vitamine V: recent is professionele ondersteuning gezocht om het project weer een stap verder te brengen. De aanwezigen noemen als meerwaarde van de diverse projecten de laagdrempeligheid. Tevens geeft men aan dat de deelnemers vaak achteraf heel positief zijn over dat wat zij in de training of cursus aangeboden hebben gekregen.

Interviews

Na de voorstelronde gaf Trees Pels een beknopte samenvatting van de interviews door studenten van Hogeschool Inholland met vaders van Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse afkomst. Er zijn in totaal 65 interviews gehouden. Net als voor alleenstaande moeders, blijkt het ook voor alleenstaande vaders lastig om ‘een vader en een moeder tegelijk’ te zijn. Verder blijkt er een groot verschil tussen hoe vaders zelf zijn opgevoed, en hoe zij het willen aanpakken met

hun eigen kinderen. Er is een sterke verandering gaande: er wordt toenemend belang gehecht aan vaderschap en er komt steeds meer nadruk op het *samen* opvoeden van de kinderen.

Na een korte pauze was er tijd voor interactie tussen de wethouder en de aanwezigen. De wethouder stelde de vraag: 'Waar wil men over drie jaar staan op het gebied van mannenemancipatie?' De wethouder geeft aan dat het thema mannenemancipatie nog niet voldoende is opgepakt door de stad en dat zij hier graag verandering in wil brengen. Uit discussie komen de volgende speerpunten naar voren:

Rol van man/vader

- Meer bekendheid geven aan het belang van de rol van de vader. Vaders bewust maken van hun unieke bijdrage aan de opvoeding van kinderen.
- Reflectie over manlijkheid en rolpatronen. De samenleving is in verandering, de rollen van zowel vrouwen als mannen veranderen. In dit verband is ook aandacht nodig voor homofobie, voortkomend uit de 'bewijsdrift' van jongens.

Aandachtspunten ondersteuning

- Mannen moeten leren communiceren. Het is tijd voor een mentaliteitsverandering. Ze moeten bereid zijn te leren van andermans ervaringen. Van belang is daarom: gelegenheid bieden tot uitwisseling van ervaringen en leren van elkaar.

- Mannen aanspreken op hun verantwoordelijkheid als vader/opvoeder.
- Bespreekbaar maken van opvoedvragen. Het zou normaal moeten zijn dat ouders (moeders én vaders) met vragen naar bijvoorbeeld een OKC gaan. Er is bij verschillende doelgroepen echter veel wantrouwen tegen instanties, dit moet doorbroken worden, door bijvoorbeeld wegwijs maken, vertrouwen winnen en aansluiten bij de vraag.
- Zelfsturing: vaders/mannen zelf met strategieën laten komen hoe ze mannenemancipatie/ vaderschap beter vorm kunnen geven. Daarbij 'koplopers' (meer geëmancipeerde mannen) een rol laten spelen.
- Werken 'van onderop': groepen zelf activeren, eigen initiatieven steunen.
- Een programmatische, integrale aanpak. Inbedding van de verschillende initiatieven en samenwerking tussen de verschillende circuits. Daarbij: een lange termijn strategie met aandacht voor de duurzaamheid van projecten.
- Oog voor diversiteit: niet alle mannen zijn gelijk, het moet geen 'eenheidsworst' worden.
- Een overzicht bieden van het bestaande aanbod voor mannen.
- Een wetenschappelijk kader, weten wat werkt en wat niet. Niet steeds het wiel op nieuw uitvinden.

Andere aanbevelingen

- Mannenemancipatie niet gebruiken om (allochtone) mannen uit te sluiten.
- Meer mannen op sleutelposities in de zorg en het onderwijs. Het zou niet zo moeten zijn dat kinderen pas ergens op de middelbare school voor het eerst manlijke rolmodellen ontmoeten.
- Minder werken mogelijk maken opdat mannen meer kunnen zorgen/opvoeden.
- Werken aan een beter imago van de zorgrol.

Tot slot van deze discussie geeft wethouder van Es aan dat er maar weinig middelen beschikbaar zijn om dit alles te kunnen waarmaken, maar dat zij wel wil inzetten op een maximaal rendement. Ze wil een soort herkenbaarheid creëren, een plek in de stad waar je terecht kan met dit onderwerp, maar wil hiervoor niet een apart 'instituut' in het leven roepen. Zij wil het thema op zo'n manier versterken, dat het ook door haar opvolger gecontinueerd wordt na haar eigen termijn als wethouder. Door de thema's mannenemancipatie en vaderschap op de agenda te zetten en de komende jaren op te pakken, wil zij een vruchtbare bodem leggen voor de toekomst: 'Laat duizend bloemen bloeien.'

De expertmeeting was een opmaat voor de conferentie over vaderschap die DMO organiseerde op woensdag 29 juni 2011 in het Bijlmerparktheater. Tijdens deze bijeenkomst werden onder andere de uitkomsten van het onderzoek van de Kenniswerkplaats gepresenteerd en een volgende stap gezet in de beleidsontwikkeling rondom mannenemancipatie en vaderschap.

Auteurs: Trees Pels, Susan Ketner en Jere Zandijk (onderzoekers Kenniswerkplaats Tienplus)